

ADRIAN RADU

Infracțiunile rutiere

Comentarii, doctrină și jurisprudență

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

Editura
Hamangiu
2021

§5. Conținutul constitutiv

5.1. Latura obiectivă

5.1.1. Elementul material (verbum regens)

A. Forma de bază reglementată de art. 335 alin. (1) NCP

În **forma de bază**, prevăzută de alin. (1) al art. 335 NCP, infracțiunea poate fi săvârșită doar prin acțiune, respectiv prin **conducerea**^[1] unui autovehicul ori a unui tramvai.

La aceasta se adaugă, bineînțeles, condițiile specifice infracțiunilor rutiere:

- deplasarea vehiculului **să se realizeze pe un drum public**^[2];
- conducătorul vehiculului **să nu posedă permis de conducere**.

Așa cum am mai arătat, prin Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017, Curtea Constituțională a decis că soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) NCP, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională.

Problemele născute în practică în legătură cu necorelarea legislativă sancționată de Curte vor fi analizate mai jos împreună cu decizia Curții.

(i) Considerații generale privind deținerea permisului de conducere

Prin expresia „nu posedă permis de conducere” nu vom înțelege că nu există înscrisul astfel denumit în materialitatea sa, ci că **persoana nu are dreptul de a conduce**.

Când persoana depistată este posesoare de permis de conducere, dar la solicitarea polițistului rutier de a-i înmâna acest document nu poate îndeplini această obligație, deoarece **nu îl are asupra sa**, săvârșește contravenția prevăzută de art. 101 alin. (1) pct. 18 din O.U.G. nr. 195/2002.

Se poate întâmpla ca **documentul să fie distrus**, spre exemplu, dar aceasta nu va însemna că persoana și-a pierdut dreptul de a conduce și că săvârșește fapta penală.

De asemenea, este posibil ca persoana **să fi obținut permisul în condiții de fraudă**, iar pe calea procesului penal înscrisul să fie desființat. În acest caz, deși considerăm că soluția optimă era aceea ca persoana să fie repusă în situația anterioară (adică fără permis), totuși trebuie să ținem cont de prevederile legii speciale – art. 114 lit. e) din O.U.G. nr. 195/2002: permisul de conducere a fost obținut cu încălcarea normelor legale, situație constatată de instanța competentă, caz în care se va dispune **anularea** acestuia.

[1] A se vedea descrierea acțiunii de „conducere” în prezentarea elementului material al infracțiunii prevăzute de art. 334 NCP.

[2] A se vedea și AL. BOROI, S. ANGHEL, *Fișe de drept penal pentru admiterea în magistratură și avocatură*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 25: „Locul și timpul săvârșirii infracțiunii pot fi prevăzute ca elemente constitutive/condiții esențiale. Nerealizarea elementului constitutiv, în locul și timpul stabilite de lege, conduce la imposibilitatea reținerii respectivei infracțiuni (fapta nu este tipică)”; T. DIMA, *op. cit.*, p. 151: „Atât timpul, cât și locul pot apărea în conținutul unor infracțiuni ca fiind condiții esențiale. De exemplu, conducerea unui autovehicul fără permis constituie infracțiune numai în cazul în care conducerea autovehiculului se face pe un drum public”.

Dacă ulterior persoana va fi oprită în timp ce conduce un autovehicul pe drumul public și va prezenta polițistului rutier permisul de conducere desființat, aceasta va comite **infracțiunile de conducere a unui autovehicul fără permis (în forma atenuată a permisului anulat) și de uz de fals, în concurs.**

(ii) Obținerea permisului de conducere

Pentru lămurirea conceptului de „persoană fără permis”, trebuie făcute câteva precizări despre regimul și modul de obținere a permisului de conducere și despre cum poate fi exercitat dreptul de conducere în mod legal.

Pentru a conduce pe drumurile publice autovehicule, tramvaie ori tractoare agricole sau forestiere, conducătorii acestora trebuie să posede **permis de conducere corespunzător categoriei de vehicul condus.**

Permisul de conducere este un **înscriș oficial**^[1], emis de serviciile publice comunitare regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor din cadrul instituției prefectului în a cărei rază teritorială domiciliază sau își are reședința deținătorul lui persoană fizică, ce constituie o **autorizație administrativă** necesară pentru a conduce pe drumurile publice vehicule dotate cu sistem de autopropulsie.

Pentru a obține un permis de conducere, persoana fizică care se prezintă la examen trebuie să îndeplinească anumite **criterii generale de vârstă și de sănătate fizică și psihică**, precum și să facă dovada **pregătirii teoretice și practice** prin cursuri organizate de școli de șoferi autorizate.

Examenul constă într-o probă de verificare a cunoștințelor de legislație rutieră și a altor chestiuni importante (de exemplu, proceduri de acordare a primului ajutor), dar și într-o probă prin care viitorul deținător de permis demonstrează că are îndemânarea necesară să controleze un anumit tip de vehicul, parcurgând un traseu ce tranzitează drumuri publice (cu excepția probei pentru categoria AM – moped, care se desfășoară în poligoane special amenajate) și respectând regulile de circulație, fără a pune în pericol siguranța rutieră, în prezența și sub supravegherea directă a unui examinator^[2].

În sine, permisul nu este decât un act doveditor al dreptului de a conduce, iar faptul că, la momentul depistării, persoana nu avea încă asupra sa documentul nu are relevanță penală, fiind vorba doar despre neîndeplinirea unei simple formalități administrative.

Menționăm și noile prevederi ale art. 24 alin. (7)-(9) din O.U.G. nr. 195/2002, introduse prin O.G. nr. 14/2017 și modificate prin Legea nr. 241/2019, potrivit cărora: „(7) La eliberarea permisului de conducere, serviciile publice comunitare regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor înscriu în *Registrul național de evidență a permiselor de conducere și a vehiculelor înmatriculate*,

[1] Potrivit art. 24 alin. (2) din O.U.G. nr. 195/2002, „Forma și conținutul permisului de conducere se stabilesc prin ordin al ministrului administrației și internelor, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I”. A se vedea, în acest sens, Ordinul nr. 157/2012 privind forma și conținutul permisului de conducere (M. Of. nr. 430 din 28 iunie 2012).

[2] A se vedea și Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 97/2017 privind procedura și condițiile tehnice în care se realizează și se stochează înregistrările examenului de obținere a permisului de conducere și măsurile pentru protejarea acestora și a datelor cu caracter personal (M. Of. nr. 679 din 19 august 2017).

prevăzut la art. 11 alin. (4) (constituit de Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor – *n.n.*), următoarele date în format electronic:

a) datele de identificare a titularului permisului de conducere românesc, respectiv: numele de familie, prenumele, codul numeric personal sau, dacă este cazul, echivalentul acestuia, potrivit legislației naționale aplicabile, fotografia și semnătura titularului, locul și data nașterii, domiciliul sau reședința, precum și, opțional, un număr de telefon și adresa de poștă electronică ale persoanei;

b) categoriile de vehicule pentru care posedă drept de conducere;

c) codurile armonizate ale Uniunii Europene;

d) datele de identificare a permisului de conducere.

(8) Permisele de conducere românești care au fost preschimbate cu documente similare în alte state își pierd valabilitatea. Notificările de preschimbare transmise de statele emitente se înscriu în Registrul național de evidență a permiselor de conducere și a vehiculelor înmatriculate de către Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor sau de către serviciile publice comunitare regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor.

(9) Datele prevăzute la alin. (7) se șterg după 10 ani de la data încetării valabilității permisului de conducere”.

(iii) Concluzii privind tipicitatea

Va exista infrațiunea ori de câte ori **conducătorul nu este înregistrat în evidențe ca posesor de permis de conducere**, indiferent că acesta a urmat sau nu cursurile unei școli de șoferi ori că între timp persoana a dat examenul și a obținut permisul de conducere.

Nu se va înțelege prin „nu posedă permis de conducere” împrejurarea că, în momentul opririi în trafic, conducătorul auto nu avea asupra sa acest document. Fără a relua întreaga expunere, reamintim că, potrivit art. 189 din Regulamentul de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002, aprobat prin H.G. nr. 1391/2006, polițistul rutier are obligația de a efectua verificări în legătură cu persoana care conduce vehiculul oprit. De asemenea, avem în vedere că art. 101 alin. (1) pct. 18 din ordonanța de urgență sancționează cu **amendă contravențională** fapta conducătorului auto care nu respectă obligația de a avea asupra sa permisul de conducere.

Fapta nu este tipică dacă persoana a promovat examenul în vederea obținerii permisului de conducere, dar nu a intrat încă în posesia acestuia^[1].

Nu este tipică fapta de a conduce un autovehicul sau tramvai, fără a deține permis de conducere, pe o cale de comunicație care nu este drum public.

Chiar dacă în art. 31 din Regulamentul de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002, aprobat prin H.G. nr. 1391/2006, se prevede că traseele pe care se poate învăța conducerea unui autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai ori se poate susține examenul pentru obținerea permisului sunt numai acelea stabilite de poliția rutieră, fapta de a realiza aceste activități pe alte trasee nu va constitui infrațiune, ci **contravenția** prevăzută de art. 100 alin. (1) pct. 8 din ordonanța de urgență.

În schimb, **va constitui infrațiune** situația în care conducerea autovehiculului, tractorului agricol sau forestier ori a tramvaiului, în procesul de învățare sau de examinare pentru obținerea permisului de conducere, nu se va

[1] S. BOGDAN (COORD.), *op. cit.*, p. 597.

realiza cu respectarea art. 23 alin. (2) din ordonanța de urgență, respectiv conducerea se va realiza pe drumurile publice, fără ca instructorul atestat sau examinatorul să fie prezent ori să supravegheze direct activitatea. De asemenea, fapta **va fi tipică** dacă instructorul, deși prezent și supraveghind direct conducerea, nu este atestat și conducătorul cunoaște acest lucru.

Ținând cont de înțelesul termenului „conducere”, care presupune deplasarea autovehiculului prin controlul exercitat asupra sistemelor de autopropulsie, direcție, iluminare, frânare etc. de către conducătorul lui, considerăm că fapta de a acționa asupra unora dintre aceste mecanisme, fără ca autovehiculul să se deplaseze, **nu constituie infracțiune**.

Va constitui însă infracțiune „conducerea” unui autovehicul care se deplasează datorită sistemului de autopropulsie motorizat ori împins, tractat de un alt vehicul sau chiar prin forța umană, respectiv dacă deplasarea se datorează inerției ori forței de gravitație pe un drum parcurs în pantă, iar autovehiculul este șofat de către conducătorul neposesor de permis.

(iv) Conducerea unui tractor agricol sau forestier fără permis de conducere. Tipicitatea faptei și constituționalitatea reglementării

– **Decizia nr. 11 din 12 aprilie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**^[1]

Analizând problema de drept, Înalta Curte a constatat că art. 335 alin. (1) din NCP, care se referă la „autovehicul”, nu îndeplinește cerințele de accesibilitate, claritate și previzibilitate pentru ipoteza conducerii pe drumurile publice a unui „tractor agricol sau forestier”, astfel că – *de lege lata* – nu se poate stabili, de o manieră care, pe de o parte, să nu constituie o încălcare a principiului separației puterilor în stat, iar, pe de altă parte, să nu încalce jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (cauzele *Hashman și Harrup c. Regatului Unit*, 1999, *Soros c. Franței*, 2011, *Karademirci și alții c. Turciei*, 2005, *lordachi și alții c. Moldovei*, 2009, *Sunday Times c. Regatului Unit*, 1979, *Rekvényi c. Ungariei*, 1999, *Rotaru c. României*, 2000, *Dammann c. Elveției*, 2005, cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni c. României*, Hotărârea din 24 mai 2007) și a Curții Constituționale a României (Deciziile nr. 1470/2011, nr. 1483/2011, nr. 453/2008, nr. 710/2009, nr. 189/2006, nr. 61/2007 etc.), că persoana fără permis care conduce pe drumurile publice un tractor agricol sau forestier conduce „un autovehicul” și, deci, săvârșește infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. (1) NCP.

Pe cale de consecință, Înalta Curte a stabilit că, în interpretarea noțiunii de „autovehicul”, prevăzută de art. 335 alin. (1) NCP, raportat la art. 6 pct. 6 și pct. 30 din O.U.G. nr. 195/2002, **conducerea pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier de către o persoană care nu posedă permis de conducere nu întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) NCP.**

– **Constituționalitatea reglementării**

Fiind sesizată cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 335 alin. (1) NCP, prin **Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017**^[2], Curtea Constituțională a decis că „**soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) NCP, care nu**

[1] M. Of. nr. 479 din 26 iunie 2017.

[2] M. Of. nr. 427 din 9 iunie 2017.

incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională”.

În considerente, Curtea a observat existența unei neconcordanțe între denumirea marginală a art. 335 NCP, care face referire la noțiunea de „vehicul”, și cuprinsul reglementării art. 335 alin. (1) NCP, care utilizează limitativ noțiunile de „autovehicul” și „tramvai”, acesta din urmă reprezentând, potrivit art. 6 pct. 6 teza a doua din O.U.G. nr. 195/2002, un vehicul.

În același timp, Curtea a reținut că fapta de a conduce pe drumurile publice un tractor agricol sau forestier, de o persoană care nu posedă permis de conducere, prezintă pericol social ridicat, de natură a aduce atingere unor valori sociale protejate prin O.U.G. nr. 195/2002, care are drept scop tocmai asigurarea desfășurării fluente și în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic sau aflate în zona drumului public, protecția drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor respective, a proprietății publice și private, cât și a mediului, astfel cum rezultă din art. 1 alin. (2) al ordonanței.

Cu toate acestea, având în vedere că, potrivit art. 6 pct. 6 teza a doua din O.U.G. nr. 195/2002, tractorul agricol sau forestier nu este considerat „autovehicul”, iar în cuprinsul art. 335 alin. (1) NCP, soluția legislativă nu se referă și la tractoarele agricole sau forestiere, fapta de conducere a unui asemenea vehicul pe drumurile publice, fără a deține însă permis de conducere, nu se încadrează în ipoteza normativă prevăzută de art. 335 alin. (1) NCP.

Curtea a mai observat că această soluție juridică este confirmată de practica judecătorească în materie. Astfel, dispunând achitarea inculpaților pentru săvârșirea infracțiunii de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul, de către o persoană care nu posedă permis de conducere, infracțiune prevăzută de art. 335 alin. (1) NCP, instanțele judecătorești au reținut, în esență, că nu există o corelare totală a dispozițiilor Codului penal cu cele ale O.U.G. nr. 195/2002.

Totodată, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a stabilit că, în interpretarea noțiunii de „autovehicul”, prevăzută de art. 334 alin. (1) NCP și art. 335 alin. (1) NCP, raportat la art. 6 pct. 6 și pct. 30 din O.U.G. nr. 195/2002, modificată și completată prin O.G. nr. 21/2014, conducerea pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier neînmatriculat/neînregistrat potrivit legii sau de către o persoană care nu posedă permis de conducere nu întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunilor prevăzute de art. 334 alin. (1) NCP, respectiv de art. 335 alin. (1) NCP (a se vedea Decizia nr. 11 din 12 aprilie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul nr. 347/1/2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 479 din 26 iunie 2017).

Curtea a mai constatat că s-a ajuns la această situație nedorită ca urmare a transpunerii în dreptul intern a unei directive europene^[1] și a atras atenția că norma europeană nu a avut drept scop dezincriminarea unei asemenea fapte.

Curtea a conchis că acesta reprezintă un veritabil viciu de neconstituționalitate, care rezultă din omisiunea reglementării, în cuprinsul art. 335 alin. (1) NCP, a tractoarelor agricole sau forestiere ca obiect material al infracțiunii de

[1] Directiva 2006/126/CE, transpusă prin O.G. nr. 21/2014 (M. Of. nr. 635 din 29 august 2014).

conducere a unui vehicul pe drumurile publice fără permis de conducere, nefiind vorba despre opțiunea legiuitorului de a nu mai sancționa această faptă.

Omisiunea includerii tractoarelor agricole și forestiere în ipoteza normativă a art. 335 alin. (1) NCP echivalează cu dezincriminarea faptei de conducere a unui asemenea vehicul pe drumurile publice, fără a deține permis de conducere. Or, dacă asemenea fapte nu sunt descurajate prin mijloacele dreptului penal, are loc încălcarea valorilor fundamentale, ocrotite de Codul penal.

Prin absența reglementării ca infracțiune a faptei de conducere a unui tractor agricol sau forestier pe drumurile publice, fără permis de conducere, legiuitorul a afectat protecția penală acordată unor valori sociale deosebit de importante, precum siguranța circulației pe drumurile publice, cu consecințe majore asupra vieții și integrității corporale a persoanelor, valori protejate prin art. 22 din Constituție.

Actuala soluție legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) NCP generează discriminări, fără a exista vreo motivare obiectivă și rațională care să le justifice. Este în afara oricărui argument juridic rațional și rezonabil ca o persoană care posedă permis de conducere, acordat pentru altă categorie decât tractoarele agricole sau forestiere și care conduce un asemenea vehicul pe drumurile publice să poată avea calitatea de subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) NCP, în timp ce o persoană care nu deține deloc permis de conducere și care conduce pe drumurile publice un tractor agricol sau forestier să nu fie sancționată penal. Nimic nu justifică apariția unei diferențieri între cele două categorii și aplicarea unui tratament privilegiat în cazul persoanelor care nu dețin permis de conducere.

Curtea a mai arătat că îi revine legiuitorului obligația să pună de acord cu Legea fundamentală și cu prezenta decizie soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) NCP, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, de către o persoană care nu posedă permis de conducere.

JURISPRUDENȚĂ

I. Conducerea unui autoturism pe drumurile publice de o persoană care a urmat cursurile școlii de șoferi amatori, fără să fi obținut permis de conducere

Împrejurarea că, în urmă cu 2 ani, inculpatul – condamnat pentru infracțiunea prevăzută în art. 36 alin. (1) din Decretul nr. 328/1966 [art. 335 alin. (1) NCP – *n.n.*] – a urmat cursurile școlii de șoferi amatori, fără a fi obținut permis de conducere, întrucât nu s-a prezentat la examen, nu îndreptățește aprecierea că fapta de a fi condus un autoturism pe drumurile publice este lipsită de gradul de pericol social al unei infracțiuni și, ca atare, s-ar impune aplicarea art. 18¹ CP (din 1969 – *n.n.*).

Trib. București, s. a II-a pen., dec. nr. 241 din 1 ianuarie 1993, în Dreptul nr. 9/1994, p. 90^[1]

2. Înscrișul eliberat de autoritățile statului de unde a fost importat autoturismul, în conformitate cu convențiile internaționale, nu echivalează cu permisul de conducere

Înscrișul intitulat „permis de circulație rutieră”, eliberat de autoritățile statului de unde a fost importat autoturismul, în conformitate cu convențiile internaționale, nu echivalează cu „permisul de conducere” pe care trebuie să îl aibă orice persoană

[1] Preluată din programul Lex Expert.

care conduce un autovehicul pe drumurile publice; el servește doar la trecerea autovehiculului achiziționat în străinătate pe teritoriul altor state, dobânditorul având obligația de a-l înmatricula în termen de 30 zile de la intrarea în țară.

În consecință, fapta inculpatului de a fi condus în România, fără a avea permis de conducere, un autovehicul adus din Germania constituie infracțiunea prevăzută de art. 36 alin. (1) din Decretul nr. 328/1966 [art. 335 alin. (1) NCP – *n.n.*], chiar dacă inculpatul posedă un „permis de circulație rutieră” eliberat de autoritățile germane.

Trib. București, s. I pen., dec. nr. 283 din 1 ianuarie 1993, în Dreptul nr. 2/1995, p. 74^[1]

3. Permis de conducere fals, găsit asupra inculpatului cu ocazia efectuării percheziției corporale. Reținerea infracțiunilor de conducere a unui autovehicul pe drumurile publice fără a poseda permis de conducere și complicitate la fals în înscrisuri oficiale

La data de 22 mai 2008, au fost efectuate percheziții simultane la locuința din Brașov, unde au locuit fără forme legale inculpatul B.R. împreună cu inculpata B.I.K. (fostă O.). În timpul percheziției a sosit la locuință și inculpata R.M.R. Cu acea ocazie a fost depistat în posesia inculpatului B.R. autoturismul aparținând lui G.A.D., dat în gaj pentru un împrumut lui A.A.M. și trecut apoi și prin posesia lui P.S., iar asupra inculpatului, cu prilejul percheziției corporale efectuate, a fost găsit un permis de conducere auto suspect de fals, emis aparent de autoritățile din Moldova, la data de 19 martie 2008, pe numele său.

În urma cercetărilor efectuate a rezultat că permisul de conducere menționat este fals (adresa din 2 iulie 2008 a Direcției de Combatere a Criminalității Organizate din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române) și a fost contrafăcut de un cetățean străin, în Republica Moldova, contra sumei de 300 de euro, la solicitarea expresă a inculpatului B.R., care nu a deținut permis de conducere și a dorit o acoperire pentru situația în care ar fi fost oprit în trafic de lucrătorii de poliție rutieră.

S-a reținut că faptele inculpatului B.R., care, în perioada ianuarie - 22 mai 2008, a condus în mod repetat, pe drumurile publice din municipiul Brașov, fără a poseda permis de conducere de nicio categorie, mai întâi autoturismul P. și apoi autoturismul A., întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de conducere a unui autovehicul pe drumurile publice fără a poseda permis de conducere, prevăzută de art. 86 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002 [art. 335 alin. (1) NCP – *n.n.*], cu aplicarea art. 41 alin. (2) CP și art. 37 alin. (1) lit. b) CP (din 1969 – *n.n.*), fapte pentru care instanța de fond a apreciat că se impune condamnarea inculpatului la pedeapsa închisorii.

S-a stabilit că faptele inculpatului B.R., care, în perioada aprilie – mai 2008, a comandat confecționarea de către o persoană necunoscută a unui permis de conducere auto fals, emis aparent de autoritățile din Moldova, la data de 19 martie 2008, pe numele său, găsit asupra sa cu ocazia percheziției corporale efectuate la data de 22 mai 2008, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de complicitate la fals în înscrisuri oficiale, prevăzută de art. 26 raportat la art. 288 alin. (1) CP (din 1969 – *n.n.*), cu aplicarea art. 37 alin. (1) lit. b) din același cod, fapte pentru care instanța de fond a apreciat că se impune, de asemenea, condamnarea inculpatului la pedeapsa închisorii.

I.C.C.J., s. pen., dec. nr. 1099 din 27 martie 2014, www.scj.ro

[1] Preluată din programul Lex Expert.

4. Infracțiunile de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul fără permis și de complicitate la ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea ordinii și liniștii publice

Faptele inculpatului M.C., care la data de 10 noiembrie 2012, în urma înțelegerii prealabile cu alți participanți, s-a deplasat din zona CET a municipiului Constanța la barul C.E., de pe strada D.B., conducând pe drumurile publice un autoturism pe traseul dus-întors, deși nu posedă permis de conducere pentru nicio categorie de autovehicule, iar prin modul conjugat de acțiune în grup de persoane înarmate și agresive a asigurat sprijinul moral participanților care au provocat scandal public prin care au fost tulburate ordinea și liniștea publică la bar, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul fără permis, prevăzută de art. 86 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002 [art. 335 alin. (1) NCP – *n.n.*], și complicitate la ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 26 raportat la art. 321 alin. (1) CP (din 1969 – *n.n.*), cu aplicarea art. 33 lit. a) CP (din 1969 – *n.n.*).

I.C.C.J., s. pen., dec. nr. 2985 din 14 noiembrie 2014, www.scj.ro

5. Conducerea unui autoturism pe drumurile publice de o persoană care a urmat cursurile pentru obținerea permisului de conducere și care nu posedă permis de conducere pentru nicio categorie de autovehicule

La data de 12 octombrie 2008, în jurul orelor 03.00, cu ocazia unui control efectuat în trafic, s-a identificat pe DJ661B, în apropierea intersecției cu localitatea Câmpul M., autoturismul la volanul căruia se afla inculpatul. S-a constatat că inculpatul nu posedă permis de conducere pentru nicio categorie de autovehicule, declarând în prezența martorului asistent că a plecat cu autoturismul proprietatea tatălui său din localitatea E.D. spre localitatea B. Tatăl său nu cunoaște faptul că el a luat autoturismul spre a-l folosi.

Fapta comisă de inculpat întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 86 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002, republicată [art. 335 alin. (1) NCP – *n.n.*].

Împrejurarea că inculpatul urmărea cursurile pentru obținerea permisului de conducere nu este de natură să atenueze pericolul social concret și nici răspunderea acestuia, obținerea permisului de conducere fiind o condiție *sine qua non*.

C.A. Craiova, s. pen. și min., dec. pen. nr. 17 din 14 ianuarie 2010, în Jurindex^[1]

6. Autoturism împins pe o pantă, pentru a porni, de o persoană care nu posedă permis de conducere pentru nicio categorie de autovehicule

La data de 7 august 2007, inculpatul s-a urcat în autoturism și a încercat să îl pornească, dar nu a reușit, astfel că l-a împins la vale, s-a urcat din nou în mașină și a încercat din nou să îl pornească, dar nu a reușit, întrucât au apărut organele de poliție care efectuau o pândă pentru un flagrant.

Inculpatul a recunoscut că, la data de 7 august 2007, a condus autoturismul pe drumurile publice fără a avea permis de conducere, fapt adevărit și din adresa S.P.C.R.P.C.I.V. Constanța, din care rezultă că inculpatul nu figurează în evidențe ca posesor de permis de conducere pentru nicio categorie de autovehicule.

C.A. Constanța, s. pen., min. și fam., dec. pen. nr. 5/P din 13 ianuarie 2009, www.jurisprudenta.org

[1] Citată în M. ANDREESCU, R.E. ȘIMONESCU-DIACONU, *op. cit.*, p. 111.

7. Persoană fără permis de conducere, care se află la volanul unei autobasculante remorcate

Persoana aflată la volanul unui autovehicul remorcat desfășoară o activitate care prezintă caracteristicile conducerii auto, întrucât presupune manevrarea volanului, folosirea sistemului de frânare, semnalizarea sau luarea de măsuri în funcție de împrejurările care se ivesc, precum și posibilitatea dirijării autovehiculului remorcat în afara spațiului parcurs de autovehiculul trăgător.

Prin urmare, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul fără permis de conducere fapta persoanei fără permis de conducere care se află la volanul unei autobasculante remorcate.

Trib. jud. Alba, dec. pen. nr. 164 din 21 februarie 1973, în R.R.D. nr. 9/1976, p. 57^[1]

8. Deplasarea unui autoturism pe o pantă fără a se acționa asupra sistemului său de propulsie

Autovehiculul este un vehicul cu autopropulsie, fiind acționat de un motor care îi conferă autonomie de deplasare.

Nu constituie conducere a unui autovehicul, în sensul art. 36 alin. (2) din Decretul nr. 328/1966 [art. 335 alin. (2) NCP – *n.n.*], fapta persoanei, al cărei permis de conducere a fost reținut, de a deplasa un autoturism pe o pantă fără a acționa asupra sistemului său de propulsie.

C.A. Alba Iulia, dec. pen. nr. 302 din 8 aprilie 2004, portal.just.ro^[2]

Notă. Prin Decizia nr. 6/2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (publicată în M. Of. nr. 386 din 16 mai 2019), s-a stabilit că „Acțiunea de conducere a unui vehicul, astfel cum este prevăzută de art. 336 NCP, nu presupune în mod necesar punerea în mișcare a vehiculului prin acționarea sistemelor de autopropulsie”.

9. Alee deschisă circulației vehiculelor aparținând agenților economici ce își desfășoară activitatea în piață, în vederea aprovizionării. Caracter de drum public

Potrivit adresei emise de Administrația Pieței D., aleea de unde ar fi ieșit inculpatul în stradă deserveste numai agenților economici ce își desfășoară activitatea în acea piață, în vederea aprovizionării, este prevăzută la limitele exterioare cu bariere, iar acea cale de acces face parte din domeniul public al municipiului B., se află în administrarea E. și nu este drum public pentru circulația autovehiculelor.

Aceste ultime afirmații din adresă, în sensul că aleea respectivă nu este drum public pentru circulația autovehiculelor, au fost înlăturate de instanță, pentru următoarele considerente: potrivit art. 6 pct. 14 din O.U.G. nr. 195/2002, drum public este orice cale de comunicație terestră, cu excepția căilor ferate, special amenajată pentru traficul pietonal sau rutier, deschisă circulației publice. Câtă vreme aleea respectivă este deschisă circulației vehiculelor aparținând agenților economici în vederea aprovizionării, nu se mai poate spune că drumul respectiv nu este drum public, ci din contră. Ca urmare, nu se poate afirma că o stradă reprezintă drum public pentru vehicule aparținând anumitor persoane și nepublic pentru restul, iar câtă vreme pe alee pot circula vehicule, drumul respectiv este un drum public.

^[1] Citată în G.F. POPESCU, *op. cit.*, p. 37.

^[2] Citată în G.F. POPESCU, *op. cit.*, p. 38.

Ca urmare, instanța a apreciat că inculpatul se face vinovat de săvârșirea ambelor fapte reținute în sarcina sa – conducere pe drumurile publice fără permis și având în sânge o alcoolemie peste limita legală.

*C.A. Galați, s. pen., dec. nr. 190/R
din 18 martie 2009, www.jurisprudenta.org*

10. Permis de conducere cumpărat de la o persoană necunoscută. Caracter de înscris fals

Despre susținerea inculpatului că nu a cunoscut că permisul este fals, tribunalul a constatat că este neîntemeiată. Permisul de conducere poate fi eliberat doar de autoritățile unui stat și numai după promovarea unui examen. În condițiile în care inculpatul cunoștea că nu a participat la examinarea sa, precum și că a cumpărat acest permis de la o persoană necunoscută, susținerea sa că nu a cunoscut că permisul este fals nu poate fi primită.

*C.A. Timișoara, s. pen., dec. nr. 195/R
din 22 februarie 2010, www.jurisprudenta.org*

11. Noțiunea de „conducător de autovehicul”

Potrivit art. 6 pct. 12 din O.U.G. nr. 195/2002, conducător este o persoană care conduce pe drumurile publice un vehicul de orice fel, animale (de tracțiune, de povară, de călărie) sau turme. Pentru corecta înțelegere a noțiunii de „conducător de autovehicul”, sunt necesare unele precizări cu privire la acțiunea de conducere pe care el o desfășoară.

Prin „conducerea unui autovehicul” se înțelege acea operațiune tehnică prin care o persoană pune în mișcare și dirijează pe drumurile publice un autovehicul cu motor care îndeplinește cerințele art. 6 pct. 12 din ordonanță. Activitatea de conducere este aceea care face posibilă circulația propriu-zisă a vehiculului și implică deplasarea acestuia.

Pentru existența calității de conducător de autovehicul și pentru reținerea agravantei prevăzute de alin. (4) al art. 184 CP (din 1969 – *n.n.*), nu interesează dacă persoana în cauză posedă sau nu permis de conducere, este angajat sau nu pe post de șofer al mașinii respective, relevantă fiind doar împrejurarea ca, în fapt, ea să conducă un autovehicul pe un drum public.

C.A. Bacău, s. pen., dec. nr. 710 din 20 noiembrie 2008, portal.just.ro^[1]

12. Mopedul – vehicul pentru a cărui conducere pe drumurile publice este necesar să se obțină un permis de conducere

La data de 11 mai 2015, inculpatul a fost oprit în trafic de organele de cercetare în timp ce conducea un moped, întrucât vehiculul nu avea plăcuță de înmatriculare, ocazie cu care s-a constatat că mopedul în cauză era neînregistrat, iar inculpatul nu era posesor de permis de conducere.

Solicitarea inculpatului formulată în apel, de a fi achitat pentru fapta de a conduce mopedul în cauză fără a poseda permis de conducere, nu a putut fi primită, câtă vreme respectivul moped intră în categoria vehiculelor pentru a căror conducere pe drumurile publice este necesar a fi obținut un permis de conducere. Astfel, prin modificările aduse O.U.G. nr. 195/2002, republicată, noua legislație (în vigoare la data comiterii faptelor deduse judecătii în prezenta cauză) prevede și pentru moped, vehicule din categoria AM, necesitatea obținerii unui permis de conducere,

[1] Citată în V. PUȘCAȘU, *op. cit.*, p. 432.

iar pentru a se putea desfășura în condiții de legalitate activitatea de conducere pe drumurile publice, este necesar ca respectivul vehicul să fie înregistrat.

Potrivit art. 20 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002, republicată, pentru a conduce pe drumurile publice autovehicule, conducătorii acestora trebuie să posede permis de conducere, iar potrivit alin. (2) din același act normativ, printre categoriile de vehicule pentru care se eliberează permis de conducere se numără și categoria AM, respectiv mopedele, așa cum rezultă din Anexa nr. 1 la ordonanță.

Totodată, conform art. 11 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002, republicată, proprietarii de vehicule sau deținătorii mandatați ai acestora sunt obligați să le înmatriculeze sau să le înregistreze, după caz, înainte de a le pune în circulație, conform prevederilor legale.

C.A. București, s. I pen., dec. nr. 473/A din 16 martie 2016, www.rolii.ro

Notă. În ceea ce privește definirea categoriilor de vehicule pentru care se eliberează permisul de conducere, prevăzute la art. 20 alin. (2) din O.U.G. nr. 195/2002, menționăm că Anexa nr. 1 la O.U.G. nr. 195/2002 prevede, la lit. a), astfel cum a fost modificată prin O.U.G. nr. 13/2020 (M. Of. nr. 102 din 11 februarie 2020): „a) categoria AM: *mopedă a căror viteză maximă prin construcție este mai mare de 25 km/h, dar nu depășește 45 km/h*”.

13. Sustragerea unei autoutilitare și conducerea acesteia pe drumurile publice, fără permis. Unitate legală de infracțiune

Faptele de sustragere a autoutilitare și de conducere a acesteia pe drumurile publice, fără permis, au fost săvârșite în condițiile unității legale de infracțiune – infracțiunea continuată prevăzută de art. 41 alin. (2) CP (din 1969, art. 35 NCP – *n.n.*), și nu a pluralității de infracțiuni – concursul de infracțiuni.

Nelegalitatea sentinței nu a putut fi însă înlăturată, avându-se în vedere că inculpatul nu a formulat recurs, iar cel formulat de parchet este în defavoarea sa, iar o atare schimbare a încadrării juridice ar fi favorabilă inculpatului.

C.A. Pitești, s. pen., dec. nr. 89/R din 5 februarie 2013, portal.just.ro

14. Infracțiunile de tractare a unei remorci neînmatriculate sau neînregistrate, prevăzută de art. 334 alin. (3) NCP, și conducerea pe drumurile publice a unui vehicul de către o persoană căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată, prevăzută de art. 335 alin. (2) NCP. Concurs ideal. Noțiunea de remorcă

La data de 2 noiembrie 2015, inculpatul C.D.N., împreună cu martorul T.A., s-a deplasat cu tractorul marca U. 530DT, culoare roșu, având șasiu XXX, la care era atașat o remorcă confecționată artizanal neînregistrată/neînmatriculată în circulație, din satul P., până la târgul de animale, ansamblul tractor-remorcă fiind condus de inculpat.

La întoarcerea spre casă, pe DJ 105A, inculpatul a fost oprit de un echipaj de poliție aflat în serviciu de supraveghere și control al traficului rutier pe DJ 105A. Cu ocazia opririi în trafic, s-a constatat că inculpatul a condus tractorul marca U. 530DT, cu care a tractat remorca ce nu era înmatriculată/înregistrată în circulație, având permisul de conducere reținut din data de 21 mai 2015.

Prima instanță a reținut că faptele inculpatului C.D.N. întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de tractarea unei remorci neînmatriculate sau neînregistrate, prevăzută de art. 334 alin. (3) NCP, și conducerea pe drumurile publice a unui vehicul de către o persoană căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost